LETTRES

DE

FEU M. JOS. MARCOUX,

MISSIONNAIRE DU SAULT,

AUX

CHEFS IROQUOIS

DU

LAC DES DEUX MONTAGNES.

1848-49.

NENE TESAKOIATONNIHNE NE RATIKOSANENSKSE KANESATAKEHRONON NE THARONHIAKANEREKENHA KAHNASAKEHRONON RONSANIKENHA.

"Shetenr, Seδenniio, shetenr sheien okon,
Tosa iahte kakonte askδanakδase."

Tiohtinke:
TEHORISTORARAKON JOHN LOVELL.
1849.

LETTRES

DE

FEU M. JOS. MARCOUX,

MISSIONNAIRE DU SAULT,

AUX

CHEFS IROQUOIS

DU

LAC DES DEUX MONTAGNES.

1848-49.

NENE TESAKOIATONNIHNE NE RATIKO8ANENSK8E KANESATAKEHRONON NE THARONHIAKANEREKENHA KAHNA8AKEHRONON RON8ANIKENHA.

" Shetenr, Se8ennlio, shetenr sheien okon,
Tosa iahte kakonte ask8anak8ase."

Tiohtiake:
TEHORISTORARAKON JOHN LOVELL.
1869.

LETTRES.

PREMIERE LETTRE.

RATIKOSANENS KANESATAKE.

KAHNASAKE, 6 *Août* 1848.

KSAIEN OKONHA,

Ksennitentase aesesatahonsatate tsinahoten enkiron, nok seserhek : iahtasonkSanikonrhaten. Nene ietsinikonhratas niateionksetake, iah othenon teiontsterista naesesannhike, naeseSatatkaronni oni ; iahta tehonaterientare sesatonnhetston ; kasenniio othenon ahontsennonniate ne rononha, iaseronhatien nise aesesatkaronni. Orisiio, ksaien okonha, tokat aietsiion nonseronnitakon aessatientahninonnionseke, iosnore aksekon aonsahatihnekakastake ; senha kati iaonsahotitentaseron, senha ahontkaronnianion, senha ahonsanikonhraksatanion ne Rasenniio, senha aonsakanataksate. Ionsesen nonsa tsi iah othenon tesesarisaien nonseronnitakon ; skennen tisesanakere ; satonksiio naesesarisiiostonhake naesesenheiontiione nensesatonnhokten. Sesatatitenr kati, ksaien okonha ; tosa sesatatesenniiost, seserhek : tihaseton ne Rasenniio, iahte sonkionsentsiasi ne kento, iah kati tesonksasi nii aontaiaksennonton, tesanikonhriak kati.

Ne kati se8ehiarak tiotkon tsi ra8en ne Ra8enniio, *tosa satate8enniiost.* Iah kati 8ahi tasakori8a8ase ne iontate8enniiosta; iah kati taiontste ne iakotate8enniioston, iahtaonsaiakotehiaronhase. Se8aterientare oni, k8aien okonha, tsi iahte kaianerenseraien non8entsiake naiakori8a8ase ne iakotate8enniioston; iakoienas 8ahi ne kaianerensera, iakonnhotons oni nehniiakoieren, nok tikate oni iakohre8atha. Ok kati tika8enniio, ne kaneka ne ronk8e enhatientahninon nonseronnitakon, niahte hon8a8i nethonahaiere, ahon8aiena, ahon8annhoton oni. Ne katiken aierako ne ionttokha? Enskat ethonihotiieren ne ietsiiasterista, ne ok ne ronneron aiakotokense, tosa aiontenno8ente tsi tokenske raona8enk, tsi tokenske rotik8eniatseraien nethonahatiiere; iah nennee etho tehotirihoten nasakotikenrenseronni; tokat ahatinon8eseke nasakotikenrenseronni, toha 8ahi kanatak8ekon asakotinnhotonke, ia8eto8anen asakotikaronni.

Ionehrak8at oni, k8aien okonha, tsi arekho taese8anikonhraientane tsi iah etho tehotirihoten ne ietsirihonniennis naietsikenrenseronni; ionehrak8at tsi iahtese8attokas tsini sakotitenranions tiotkon niate8enniserake; ok se tahonnonton nahonnehre tosa onka tsiakitenr, akaonhaa iontatiatakennha; iah kati 8ahi tese8akahriio ak8a. Tsi sakaon8entsia8i nonontiio ko8a, iahte sakonnhaon nahoten asakotitenrheke, iah oni te sakonnhaon, asakotirak8enniheke kanon naieienthotake; tsini thotiri8aieri ratinon8es n'asakotirak8enniheke, nok tiotkon rononha raona8enk non8entsia; nok oni tokat akte aonsaiente nonk8e on8e, tiotkon ki rononha raona8enk; ethone onseronni asakotiteron, ia8eto8anen nonnee

ahontsennonniate. Nok iahta tehonaton8entsioni nahontsennonniate ne rononha tsi se8enteron; ne tehonaton8entsioni nise aese8atsennonniate, aese8aiohteke, aese8aienthoseke; eh naonta8e skennen aetsionnhekon, naietsiiena8ase oni tsinahatik8eni. Ok eken kati tatsise8anon8eratonseke tiotkon ne Ra8enniio, kanaktiio hetsise8anaktarak8enni non8entsiake. Iah othenon te se8akariaks tsi ratiteron ne ietsirionniennis, iah oni nononsatokentike, ia8eto8anen se satekenat ne tsioserat ne 8atek8isas nononsatokenti; iah oni nohaha tese8atsterista; ne ok ieken ne ise aese8atatiatakennhaseke. To onte naiontsennonni ne kenraken niienhnoten, iakotentenions non8entsiake, netho nasakotitenre tsini ietsitenron nise?

Se8atsennonniatskonhak nisa, k8aien okonha, tosa se8akenronnianion tsini ietsitenranion. Kanekhere tehoiatoreton nonontiioko8a tsinihoieren tsi sako8i ne ratitsihenstatsi non8entsia, iahte sako8i nonk8e on8e; iah kinaa tehonnhaon ne Ra8enniio nasakaon nonk8e on8e. Onka kati non8a aiek8eni noia nonsaieiere? Ak8a iah onka; iah oni ne kora nak8a rakoratserak8eniio, aseken kaianerensera iotonhon ne iakaon8entsiaien; iahte hok8eniatseraien ne rakoratserak8eniio nasakaon8entsiak8a ne iakoiatonseraien. Ie8eiente ki naa ne ietsinikonrhatennis. iontons, rotiiatonseraientak8e naonnise, nok sakotik8en. Tosa se8atontat netho ni kano8entoten; katiken kaneka tekeni takaiatonseraientake, noia naiako8enhake, tokat aese8aientake nise iahtahatiientake ne rononha; nok tsi rotiien ne rononha, iah kati taonton naese8aientake nise; aon-

takaientake sekon tokat korahne, tokat onontiioke ne kaiatak8eniio, ne katke aese8aientake tsinahe ne tekananetak8en; nok iakoiohaon kati. Rotennhaon 8ahi ne kora aiakesake naese8aientake, ne ok rotsenrion tsi rononha raona8enk ne ratitsihenstatsi; iahte iakotsenrion nonk8e on8e aiako8enhake, iahse, k8aien okonha, te iak8anensk8as ne iak8atsihenstatsi, ii 8ahi k8arionniennis ne tosa aienensko, tennon ken ii aiak8anensko! Katke aontaionk8ari8a8ase ne kaianerensera netho n'aiak8aiatotenhake, iah se oni nii tesonk8annhaon ne Ra8enniio naiak8anensko; ii 8ahi senha aiak8atkaronni; ii senha iahta tasonk8arhoton ne Ra8enniio,ken oni niiori8a aiak8anensko. Se8a8eiennatsanit kati tsi tak8ennis: ratinensk8as ne ratitsihenstatsi. Ok kati tiiori8akon ionk8ate8enteton naton8esentsera oken, tenhnon ken aiak8anensk8aseke? Aese8ak8eni katiken nise ethonaese8aiere? Tokat aese8ak8eni, iah ki nii taiak8ak8eni; iak8anon8es nii nasonk8entenre ne Ra8enniio; ne 8ahi aori8a ionk8atathonkariakon nasak8atoratse nonk8e, naiakinikonhrak8arisi, tosa aieiitaton non8entsiake.

Se8atkatho kati tsini ionk8aierenhatie, nok se8athontat tsini k8aierases tiotkon, ne ok iak8atonrietha naese8atsennonni; ia8eronhatien tsi iahte iak8ak8enies naontak8anikonhraieritseke; ii ki teiak8aiatoretha ne tosa aese8atkaronni; iahte iak8ehre iah ken Ra8enniio te sonk8anikonhrataas tsini iak8aierha, aseken tiotkon sak8ari8aiennis nahoten se8ari8aien nok oni nii nahoten ionk8ari8aien; Tsi kati nenhaiere tsi ensonk8anikonhrata, etho neniak8aiere; tiotkon kati aese8atsennonniake, aese8erheke tosa iak8atate8enniiost.

Ak8ah se8anikonhrarak, k8aien okonha, tiotkon eniontkaronni ne ron8akenrenseronnis Ra8enniio ro8ennenha8e, aseken enhori8a8ase ne Ra8enniio ne ronnhas. Tsinahe tsi kari8ate ne kari8iioston, ethotsiiot; iah oni nii te sak8anekennis ne Ra8enniio nasakohre8ate ne ionkikenrenseronnis; ok eken nii teionk8aton8entsioni tosa asakohre8ate; nok iotkate iahtasonk8a8ennarak8e neh nahoten, ok eken senha ok asakohre8ate. Tokat iah he tense8aierane tsini sk8arharatstenni, on8a tsiok 8ahi enhonak8en ne kora, ensakosirak8a; iah oni nonk8e tahon8annhane tsi etho nenhaiere; Ra8enniio enhonnhane; raok8ire kati ne Ra8enniio n'ethonaia8en.

Sase8atatre8at, k8aienokonha; shetsise8atatre8aten netsise8ahniha,* se8erhek : sonk8anoronk8a; skennen kati taontatsise8anikonhraienheke; 8ahonnise si honikonhraksens ise se8ari8a; iori8entaon tsi enthonnhe ne Ra8enniio; tokat aonk8atkaton naietsinikonrhatenniheke ne ietsirionniennis, iahtakeri8a8ase, ak8ah taontaktane tsi se8enteron, ise ak8ari8a8ase, ise ak8atsteristase. Nok iah non8enton te8akatkaton nethonahatiiere; ok eken ieiotohetston tsini totiri8aieri tsi tekkanere tsini hotiierenhaties; iahte hatik8enies nahont8istatienite, sakotitenratonhaties tohka ni8enni8etser8shen niate8enniserake ne iakotentenions, iahte iakaon8entsiaien naieientho. Se8atatiatakennha niha, se8aiotek non8entsia; te8anistenha non8entsia, enionk8anontenseke nente8anoronk8ake, ethonihannhaon

* Nene A8ENNENHA8I kenha, M. DUFRESNE, alors Directeur de la Mission.

ne Ra8enniio; on8entsiokonson kati se8esak naetsionnhekon, tosa nonseronnitakon, ne ok iontonnhisaks onseronnitakon niahte iakaon8entsiaien.

Ken kaien tsi se8aton: totati ne ratsihenstatsi ko8a,† iah 8ahi te iotokenhon; oktathoskenniase tsi tahatati, iahta tehoiatoreton, iate iakohiaton, nok iahteshoiatoreton ohnaken tsi iahtaonton nethonaia8en. Etho ki niia8ens non8entsiake; iahtetsieiatoretha niah ak8a tateiakoiatoreton nothenon. Tenhnon ki iah etho te horihoten non8a shon8ako8anen, nok oni tsinihati; aseken ne ok rontkathos naese8atkaronniane nethonaia8en tsini se8arihoten, hetsitsion kati ne Ra8enniio, se8erhek: raonha iahteson-k8a8is, se8ennikonhriak kati; iah ne tionk8e tetite8ennontons non8entsiake.

Ethonliori8ake, k8aienokonha! 8atk8anon8eraton se8ak8ekon; ii 8akiaton.

Tharonhiakanere.

JOS. MARCOUX,
Ptre.

† Feu M. QUIBLIER, ancien Supérieur du Séminaire de Montréal.

DEUXIEME LETTRE.

SE8AKO8ANENS KANESATAKE.

KANAH8AKE, 16 *Janvier* 1849.

8atk8anon8eraton se8ak8ekon Ra8enniioke.

Tsini kaha8is non8a teiontatenon8erontha nonk8e ne skennen takenhake, ise, K. O., tiotkon iah skennen teken; tekanikonhrake, tekentiok8ake tsi se8anakere ne 8ahi ras8ens ne Ra8enniio; raha8i non8entsiake ne skanikonhrat akenhake ne iakori8iioston, skarisions tsi iakori8iioston niah skennen teken.

Ne aori8a 8akeron aonsonk8ahtako nak8anikonhraseronni, aseken tsi ionkroris ne Kanesatakeronon, ok he niieheiot, iah othenon tetise8atonne tsini ietsitokatenni naontakari8aierike tsi se8anakere. 8ahonnise oni sihakenikonhratas ne Ra8enniio niaonsak8aiatonse. Tsiniiot ne katerahiatak8a, ikehre: kanekhere ori8akon, katke ienhontontate, senha kati ok tehotorarakon ne Ra8enniio nakenikonhra nethonakiere; tiotkon 8aton tsi tekahontakaronte, shetenr taonsahontkak8arisi; onen kati 8akatontate; 8akehre tokenske kinon kenna rakennhas ne Ra8enniio nak8ahtarhase. Nok nahoten aonsakiron? Ne ki riri8anontonnis ne Sonk8a8enniio tsi k8aterennaiennis, katon: nahoten, Se8enniio, aonsakiron, iahse tehonnehre aiak8atontate, ok eken ronaterientashon, ronnehre, iah othenon taiak8atontate.

Ionehrak8a ki oni, K. O. tsi tise8ari8are, ise8ehre eniak8ak8eni eniak8aiena akoren ako8enk. Ethose niiohniron tsi raona8enk ratitsienstatsi tsi nonni se8anakere, tsini iohniron ne ronon8entsiaientons tekaniatarekon tsini kaniatares ken kaniataratatie; iah non8énton tahak8eni ne kora asakaon8entsiak8a ratisennason; iah oni tahak8eni asakok8a ratitsihenstatsi. Rasatste sane ne kora; nok senha kasatste ne kaianerensera. Tehotiiena 8ahi, onen oieri niioserake tsinahe, ne ratiianerenseronnis skaniatarati ko8a, nok oni ne ratiianerenseronnis ne kento; nok oni ne kora ko8a skaniatarati ko8a, nok oni ne kora ne kento, ron8atihnirati ne ratitsienstatsi Tiohtiake tatiteron tsinikon ronon8entsiaien. Kanekhere iah etho tahotiieren, nahotiri8atsenrion niah raona8enk takenhake; ronatkense raotiiatonsera okon, (8akatkense oni nii) nok iah kaneka tateiotieronnion tsi rotihninon naonnise, nok oni rotikariakon, arekho tsi ienakere nonk8e on8e Kanesatake. Ak8a ronneron aiakitenre, kason nithonenon ronnere aiak8ari8iioste; etho kati non nisakotirak8enni, tsinon ni se8enteron non8a; nok iahte sakona8i, ne ok ne sakotirak8enni nahononnhekon; tiotkon ki raona8enk; nok oni eren aonsaiente nonk8e on8e, tiotkon raona8enk; ak8ah raona8enk on8e tsinen8e.

Ethoni ka8ennoten ne raotiiatonsera, rasennare nonontioko8a; rasennare Korako8a; ratisennaronnions ne ratiianerenseronnis. Nahoten kati sekon tetsioton8entsiohon ne teiakotkak8arision? Tosa, K. O. tese8ateron8ek, aseken oson8akon ense8aiatenne, ne 8ahi ra8en Sonk8a8enniio on-

8entsiake sireskse. Eh se nihorisison ne Rasenniio tsi iah ise tese8asenk; ense8akseni ken taese8atkenni ne Sonk8aiatison? Se8anikonhrarak, K. O. aseken tesakoiatoraraks ne Rasenniio ne iienhre taiak8atkenni ne raonha. Ok taionnikonhriake non8entsiake nahoten iahte sakosi ne Rasenniio; iahte sonk8asi naete8erheke ok taiakiksa, ne ok sonk8asi aete8ahninon nothenon.

Iontons tsi ionkrori: Skaniatarati kosa 8ahonne, iahtahonnikonhriake. Ok tiiatese8aratietha kati, ok eken senha ense8atkaronni okse8atieren. Enk8ahrori ken tsineniasen nethonense8aiere? K8ahrori niha. Nene renteron ne kento kora, ohenton ienhaiaton, enhatrori ne raonha tsini se8arihoten, tsi iah othenon tese8atahonsate tsi rohtare, nok tsi rotihtare ne ietsirionniennis. Oh kati nense8aiatasen? iah taietsiiatkahtho, nok ense8ententane. Katiken iahte iakoterientare skaniatarati kosa tsi raonasenk ne ratitsienstatsi? Rononha ne rontsterista norisa rotihniraton tsi raonasenk. Se8atatitenr nisa, K. O.; tese8ateron8eksi, se8ennikonhriak tsi iahtetsise8asi ne Rasenniio. Tosa aontese8atoktase tsi hetsise8asi ne karonhiake aese8atsennonni, nenietsi8ennarak8ake ne ietsirionniennis. Nene se8aiote nonsa natate8enniiostatsera, tokat ne ense8astonte ne kennon8eha tenshetsise8aiatatironten ne Rasenniio; tenhnon etho nenhaiere entsise8ahre8ate tsiniiot tokenske aese8ak8enion aese8atate8enniioston, aseken ehnise8anikonhroten; iahse ne ok tehasen ne Rasenniio: "tosa senensko," rasen oni: "tosa saskaneksek akoren akosenk naserheke akenensko."

Tosa, K. O. se8arisarako tsinahoten katon; ehni-

hakennhaon ne Ra8enniio, tsi iahte se8atahonsate hetsise8aniha rohtare rotatenikonhraksaton tsinise8arihoten, nok ohnenhaiere ? iah 8ahi tahak8eni tsinahoten se8aton ; ehnihonnhaon ne ratsihenstatsi ko8a, ehnihonnhaon nari8a8akon tsini haierha ; nok oni oia ahatien, eh oni nennee nenhaiere ; iah se tetsiontsiak8arisions ne iakoiatonseraien. Tese8aiatoret nisa.

Kento Kahna8ake, ratik8ekon ne rotiskenhrakehte ronnerhak8e aionkiion ne ratiko8anens ahonatientahninonron onseronnitakon, tsini hotitent non8a, iah othenon ak8a tatehonatentson tsini 8akannhes. Iahte hotik8enion ne ratiko8anens ; ronen kaientak noiente, tosa aionnakerako, niahtenskaientaientake. 8aonkennhanne nakehrori ononsatokentike ; oksa ok kati 8ahonnikonhriake ; iah non8enton ne teshonatrori : aseken ok sa ok asakotiiatonseron ne ratiko8anens, ensk t oni ahontientahninonra onseronnitakon.

Keri8ahronkas oni n'Ak8esasne, onen aniot 8athatitaste ne ratiko8anens naiontientahninon akoren tienakere, aseken 8ahonttoke tsi eso tonterako, ronon8entsio8anen sane nennee. Tsionhaa katiken ne Kanesatake se8anakere ehnaese8aiere, iah se ise tese8a8enk ? Nok oni naese8aiatak8eniioke, sekon iahte ioianere naietsiion ne rotiskenhrakehte nehnahatiiere ; sotsi kanoron nohnaken iahtenskaientaientake, ne ietsiien okonha, ietsiiatere okonha tsinen8e aienakereke. Tosa kati se8erhek : oia nii naiak8aiere tsini ieierha ienakerenion se8atatekenha nonk8e on8e ; se8atatiatakennha tsiniiot tsi hetsise8a8i ne Ra8enniio ; iah se taontahon8ennontonse.

Sase8atatre8at kati, K. O., Ra8enniioke niare, tenhnon hetsise8anineha. Se8aniseriio naese8akahriiohake; iah kaneka taiek8eni iontaterionniennis tsini haierha; ia8eto8anen sakotsientani sakononk8atsera8is, ia8eto8anen ka8istake satekenat ne tsioserat tsini haierha, ok se tahennonton niah etho tahaierane. Se8atsennonniatskonhak nisa naese8erheke senha asonk8entenre ne Ra8enniio. Tosa se8akenronnianion tsi sakotenranions; tosa oni se8ari8arako tsi oia natehaierha; kanekhere ken ehniioteri8ison ne ron8anoronk8a, ne senha asakoiatakennha; ethose niiot non8entsiak8ekon. Ak8ekon hetsise8anoronk8ak, ethone ok satenhaiere ak8ekon. Raonhaa 8ahi enhak8eni natsise8aiatakennha non8entsiake ense8ententane, tokat ense8anon8akten, nok senha nentise8enheionsere; hetsise8anoronk8ak kati ok eken; iah se othenon tehaha8e ne se8a8enk, iahte iak8anensk8as ne Ra8enniio sak8a8ennenha8e; ii tenhnon iakinnhese nonk8e naienensko. Enionkikenrenseronni, iahte ionk8anikonhraksens nii onk8ari8ake; ne ki ionk8anikonhraksatak8a tsi eniontatkaronni ne ionkise ens, aseken ne se ensakori8a8ase ne Ra8enniio ne sakonnhas.

Aia8en kati, se8ako8anens, iataonsese8aiatorete, skennen aonsese8atatonni, skanikonhrat aonsetsionni tsi nonni se8anakere, Ra8enniio atsitse8a8enniioste tsi tsionnhe; ne senha aese8askennha ne tosa aese8atkaronni nense8atonnhokten. Enskat ok 8ahi ionk8aien natonnhetston; ne kati senha te8aterientharen naontsennonni. Enionkion8entsiakateke, enionk8a8istakateke karonhiake; enionk8anaktiiohake, iah othenon tataionk8atoktaniheke, iah onka

taionkik8a, iah oni taonsete8enheionsere ; etho kati nonk8ah, K. O., nionk8atieratonhak, katiken toniiore tionnhe ? Iori8entaon nense8atonnhoktane ense8annhaten tsi non8a nise8aierha, ense8erheke, tosa ethonaonkieren. Senha kati ioianere on8a ok ethonaese8aiere ; tosa se8aiotats ne 8atehenseraksen ; ak8a se8enron : onen, rakeni, ionk8anikonhraientaonhatie, 8asonk8entenre ne Ra8enniio, saionk8anikonhrotonhatie ; saiak8atka8e tsini ionk8arihotenne ; aonsesanikonrhen kati ; onen sakion nonk8atonnhetston taonsask8asniene Ra8enniioke ; askion ne karonhiake aiak8atsennonni ; ia8eronhatien non8entsiake.

Toni iotsennonniat, K. O., nethonaese8aiere ! Rinekennis kati ne Ra8enniio nahaterennaienhase nake8enna, naese8aiena tsinahoten katon.

Ethoniiori8ake, K. O. ; ak8a tonsak8anon8eraton, se8ak8ekon , se8aniakhon, nok ietsiien okonha.

Ii 8akiaton,

Tharonhiakanere,

JOS. MARCOUX,

Ptre.

TROISIEME LETTRE.

RATIKO8ANENS KANESATAKE.

KAHNA8AKE, 12 *février* 1849.

Iahte kerhak8e ok sa ok ionsak8ahiatonse; tsiniiot ne 8akerharek8e ne taontask8a8enna8eron. Nok tsinakahronke non8atsi tsini hati8ennoten notiake ne kanesatakehronon, ne 8ate8aksterihatak8e naionsakatati tsi se8enteron. Tosa, K. O. se8as8aten tsi iahte k8ak8atstenni, eh se nihakennhaon ne Ra8enniio, naontk8ahtako naonsese8ahaharane, ne tosa aese8atatkaronni.

Sakohrori ne kento kanesatakehronon (aia8ens taionkiatatkenke) ra8en: "ne aori8a iahte iak8a-"tontats aiak8atatsennaren ratsihenstatsine, iah se "teionk8aterientare toni kaiatonseroten: tokat en-"sonk8anikonrhaten ohnaken; enhenron: nehnaho-"ten se8atatsennaronnions." Kanoron, K. O., tsi ieiohe ne tak8akenhronnis ne Ra8enniio sak8a8ennenha8e; iah se taese8ari8atsenri ne tokenske iakinikonrhatenniheke nonk8e; iak8as8ens nii ok eken ne kanikonrhatha. Ne 8ahi ne ise se8aiatonserison, korahne iese8atennieton, iah tiiaiehe8e tsini tsise8akenrenseronnis, tsi se8ahtare, netsise8ahniha; toha ki tsini hon8aierhak8e Sonk8a8enniio Sitaheronon, he nitsise8aierha.

Ne kati ioteri8ison naonsese8arisi tsi ethonise8aieren, aseken iahtatese8aiatoreton tsi ono8en

se8atsta; ne kati ok aori8a aonsaiontatsennarako tsini iakoieren tsi raton aonsese8atatsennaren. Eh se nikarihoten non8entsiake: e8ennake iontatkenrenseronnihon, e8ennake entsierisi, e8ennake entsiontatre8ate. Nok kaiatonserake iontatkenrenseronnihon, kaiatonserake ki entsierisi; entsiontatsennaren kati tsi iah etho tetsiakonikonhroten. Etho ni ionk8annhas ne kari8iioston, tosa nohnaken aiontonheke: iah se te shonatatre8aton. Aseken iah tahatontate ne Ra8enniio ne iah ori8iio teken tsi tsiakotatre8aton.

Ne kati aori8a, K. O., ihrere netsise8ahniha: ok sa ok iaontkontak8e aonsonteri8aseronni ne skennen aonsonton skanikonhrat akenhake netsise8arionniennis. Iah se ehtehaiatoten netsise8atsterista ne tahon8anikonhraraseke; iah non8enton tahak8eni tsinahoten iaka8en ne kento; sotsi iotenno8ent. Niiori8atsanit ko8a naiontatsennanensko; teiakotentson naiontatennhoton tsi iontatennhotonk8a neh naieiere. Se8atontats katiken ne se8anikonhrakon nahak8eni ne ratsihenstatsi netho nahaiere? Kanekhere, K. O. ne ok onte aiontontate, neh nanoten, neh naiek8eni nakaonha ethonaieiere. Kanekhere are othenon se8ari8akenserak8a naese8ateri8ateko ne tokenske aonsese8atatre8ate; nok iah onte tokenske etho tese8anikonhroten naese8erheke *ne resaks nasonk8asennanensko.*

Tetsise8arhoton niha, K. O. netsise8aniser8i ne Ra8enniio; tsiohetsta 8ahi tsini tsise8aierha. Tiohtiake sihenteron, eso 8ahi ioserake ieshenterontak8e, kanatak8ekon ron8anoronk8ak8e, ron8a8ennanoronk8ak8e oni, aseken iah non8enton tesakoni-

konrhatenni; aks8a oni ron8annhatenhon 8onsasakoiatonti. Iah othenon ne raonha te tonontonhon; 8aho8ennarak8e ne ron8ako8anen; ok tahennikonhriake, 8ahrere: Ra8enniio iehak8atoris tsinonni ionkenatonnis; iahte kaien noia ne ionhronkha, tosa kati se8erhek: iah ken Ra8enniio teson k8aniser8si. Tokat oia ahenterontake, ahak8eni ken noia naonsahaiere tsini haierha ne raonha? Iahten, ehse nihon8annhaon ne roko8anen, ni8ennak8ekon nari8a8akon; akiron oni: ni8ennak8ekon ne kora.

Tokenske K. O.aks8a te8akatonharenron tiotkon ne se8ari8ake, nothenon natsise8aiere ne Ra8enniio ne taonsese8atkak8arisi. Tosa niha tese8ateron8ek. Se8atatitenr nise, ietsitenr oni ne se8aniakon nok ne ietsiien okonha; tosa hetsise8ari8anon8aks ne Ra8enniio ne kak8iro8anen aratste natsise8anon8areke. Se8atontat niha tsini k8aierase; tosa se8erhek, nene sak8aniha ronnhaon tsi tesonk8aiatonnis; iah non8enton tehakenekenni nak8aiatonse; ii takennonton, aseken, k8ahrori 8ahi, tsi ikehre: Ra8enniio rakenikonhrathen nak8aiatonse.

Tsinahe ie8akk8athon se8anatakon noia tsatontakon8ask8enha8e, sese8ata8eiate Sa8atis raotiok8ake, ethonahe senha k8anoronk8a, etho nahe senha tek8aterientare naese8atsennonni. 8akenikonhraksenhon kati sakahronke tsi nahoten tese8entaksatenniton netsise8arionnienni, ono8en iakotston tenhnon iahtese8atenno8enton; iahte se8eron: otkon i8ere takeieronnion, aonsakek8a tsi iakori8iioston. Tese8aiatoret nisa, tokat ne Sonk8a8enniio aontahotenniete ne raronhiakehronon tsi se8enteron, ise8ehre ken, asonk8ari8a8ase tsini se8a-

rihoten ? iah nonsenton tatsisesarisasase, iah oni tasakorisasase ne ietsinikonhraten tsini sesaieren. Tosa kati sesateraiatak naonsesesatatresate. Sesaterennaien tsionhaason, nok etho nasesaier tsinentsisesanikonhrata ne Rasenniio. Sasesarisi tsini sesaieren ; sasesatatsennaren naonsesesatatsennarako, ethone onen skennen entsietsironksase ; ethone sesasenk ne skarakesatha, naesesaiatarane oni ; ethone taonsesesaterahneken ne Rasenniio naonsatsisesentenrheke tsinense sekon ensesesеke nonsentsiake.

Onen niha, K. O., sesennikonhriak, sasesahaharann, iah se skennen tesesennontonnion sesanikonhrakon tsi hetsisesakenrenseronnihon netsisesarionniennis. Aonsatsisesanoronkse, entsionsesenhake sesanatakon nok sesanikonhrakon ; aksekon satesesaier ; ne tekarensaron tsiakoseronni ne iakotaksatonne ; ne ensakorisasase ne Rasenniio, ne ensakotenre.

Etho ok K. O., nonsa naskasasennaronke ; satksanonseraton ne sesatatien okon, aiasens skanikonhra aonsetsionni tsini hanonses ne Sonksaiatison.

Ii sakiaton Sose Tharonhiakanere,

MARCOUX,

Ptre.

QUATRIEME LETTRE.

SE8AKO8ANENS KANESATAKE.

KAHNA8AKE, 7 *mai* 1849.

Arekho, k8aien okonha, taonsak8a8ennaronke. Ionkrorihne sane ken iosere, iaka8enne, tentiesaiatonse; nok iahte 8akatkahton. Kanekhere iahte se8aiena tsini k8aierase; kanekhere tise8ari8are tsini se8arihoten, tese8arihoroks nak8ah taese8atkak8arisi; iah se kaneka taontaien non8entsiake naiek8eni aietsiri8a8ase, ne ki 8ahonni 8akeron: ak8ah ahontkatho ne ratikahrake.

Ken non8a 8ak8atenniethase tekaiatonserake, onseronni ka8ennontak8en, nene tekananetak8en ne korahne tkakeron ne kaiatonserak8eniios, ne akoiatonsera ne iakaon8entsiaienton ne kak8as; aseken se8aterientare onen tsi ne ok iakoien ne tekananetak8en; iah kaneka teieha8e ne kaiatak8eniio. Ikare oni, ne nashenhaton, ne ratiianerenseronnis rotiri8ahniraton tsi raona8enk ne ratitsihenstatsi ne kanesatake, rotatsennare ne kora. Iah kaneka teiakoien ne senha ioiatonserahniron. Se8atennhan kati nakon8a8ennahnoton, ak8ah aese8anikonhraientane. Ietsinatonhas oni ne ietsinikonhrathas tsini se8arihoten; iah onte ne taonsahatiiere nenhontkatho; iahtaonsahatik8eni nahoniron: ise se8a8enk tsionk8e on8e; se8a8ennio kati naese8atientahninonseke. Iah ne taonsahontonheke nenhatikahenhion

ne tekaiatonserake, nonsa iek8atennietenni. Ise ki se3a8enk, 8akion naese8ate8eienton, tosa nohnaken iataonsontierennion tsi se8anakere.

Ionnhaten nak8ah, K.O., tsinense8aiata8en, iah nii ak8ah te k8ari8ahestennis; 8aetsiiatahtonte, 8aetsinikonhrhaten; nok sotsi ok sa ok se8atontaton. Ohenton aese8ari8isakon, iah etho taia8enhon, iahtaietsikenrenseronnihon ne ietsirionniennis; iahtaese8aiatonserison niahte kaiatonseriio, titkahere nono8en, ne korahne iese8atennieton; ronehrakohon nak8a ne kora tsini ietsiierha ne ietsirionniennis, aseken sakoienteri tsi iah othenon etho te hatiiatotens tsini se8a8ennoten. Totiri8aieri tiotkon tsi ietsiiasterista, etho nihotik8enion; ne ok enskat iahtahatik8eni nok taese8atiesate ne raonon8entsia. Ka onte nonni ieteron non8entsiake netho naieiere. Iori8entahon ne ieiatak8eniio ne entionnonton: enionnikonriake niahte ieiatak8eniio, enienrheke, iah kinate sonk8a8i ne Ra8enniio.

Ne nii, K. O., kennhatenstak8a, tsi eniokare8ate se8atonnhetston Ra8enniioke, eso 8ahi onen tsi iotsiiohahon tsi se8ari8iioston ne aori8ake; ne ki 8atenientenstakon iahtetsise8ari8a8ase ne Ra8enniio. Ratitsanis na ne Ra8enniio ron8a8ennenha8e nahonno8ente, nasakotikenrenseronni; ratinon8es tenhnon niiatekon asakotitenranionheke; nok rononha tenhatiiatorete tsinenhatiierhake, tsi kiens ni honnehre, etho onte nihanon8es ne Ra8enniio. Etho ni ionk8anikonhroten, ak8ah iah othenon etho teiak8aiatotens tsini se8atroris se8aiatonserake, katiken aiak8ak8eni naiak8ahasenseke niahte 8enniserake, naiak8aha8ake akoren ako8enk?

Se8ari8aneraks ko8a kati, K. O., tsi ethonise8anikonhroten, tak8a8ennotas, tak8enno8entanionnis, tak8asentennis, nok sekon k8entenre, iahte iak8anon8es aonsaiak8akariake. Tsi ki nisonk8annhaon Sonk8a8enniio, k8ahretsiarons aonsese8atatre8ate : iak8aterennaiens natsise8entenre ne Ra8enniio naonsatsise8anikonhrak8arisi, tosa isinison naese8atatkaronnionhatieseke. Iahte tsiakonaktiio non8entsiake nonen sakonak8ase ne Ra8enniio. Okti8akaterientare, K. O , iah skennen te se8ennontonnion se8anikonhrakon tsini se8aierenhaties ; ohniiotieren kati, ok sa ok skennen aonsese8atatonni, aonsese8ari8aseronni tsinatese8aterienta8enriehon, ia8eronhatie niah ak8a taese8anikonhronnike tsini se8aieren, tiotkon ki aonsatsise8anikonhraseronni netsise8ahniha tsini tsise8anikonhraksaton, aseken ethonihori8ison ne Ra8enniio, aonsaieseronni ne iakotaksaton.

Oktiiori8akon, K. O., sotsi aionk8askennhaseheke non8entsiake aori8ake ; tokat kennon8eha ente8enheie ; iori8enta hon ente8annhaten. Kennikaianerenseroten Ra8enniio raoianerensera iakoskennhen nakaonha ako8enk, iahte kari8aksen. Nok ne iakoskennhen iahte iako8enk, iekaieri oni tsini iontattokatenni tsi iahte iako8enk, onen ne kari8aksen. Tese8aiatoret kati non8a : tiotokte ken tsini ietsitokatenni tsi iahte se8a8enk tsi nonni se8anakere ? Hetsise8ahrori ne kora ; ari8a8akon oni rakennhaon nak8ahrori ; ietsirionniennis ronota: ion ne raotiiatonsera, tsi iohniron on8e tsi raona8enk ; rasennare Nonontiioko8a, rasennare Korako8a ; ratisennare ne tehatiiatoreta ratiianerenseronnis. Nahoten kati sekon tetsioton8entsiohon ? Tsi kati ok aiek8eni

nonk8e aiairon : iahtateios8athe ne karak8a, ethone eniek8eni aiairon : iahte hona8enk. Nok tsi iahte se8a8enk, nahoten kati aori8a aese8erheke ii aontaiak8ennonton ? Ka onte ni ieteron non8entsiake naontaionnonton niahte iako8enk ? Ne 8ahi rohtia8enraton ne Ra8enniio tsi ra8en : " tosa satate8enniiost nakoren ako8enk."

Se8ennikonhriak kati, K. O., tsi iahtahatik8eni non8a shontsterista tsi oktitotati naonnise ne ratsihenstatsiko8a, iah kaneka te shenteron. Iahte hotiiaton tsi totati, aseken tehotiiatoreton tsi iahtaioianerenne ; ak8a kon8aiats, ok ti to8ennatak8aton tsi totati, iah ak8a tehonikonhraientaon tsi neniа8enne.

Iah kina, K.O., tahatontate ne Ra8enniio tsini se8anikonhroten ; aseken ok eken 8ahi aese8akaronni. Ori8iio ne tokat aese8ak8eniatseraientake naese8atientahninonseke nonseronnitakon, ak8a oksaok aonsahatihnekakaste ne se8askenhraketetsera. Otskarat kati iahtakene noiente kenha ; ok eken senha aonsaiakotensteten, tenhnon otiake ne aiakoriote, oneshon aiakoiatente. Hero! iah ken te se8anikonhraientas ? Senha kati ioianere ahon8anatese8ientonhase noiente ne ietsiien okonha, ietsiiatere okonha oni tsinen8e.

Tak8entenr kati, K. O., sase8atatre8at ; tosa tese8arihorok naese8atatsennaren ak8ekon. Tsi ki ni k8ahrori onen : e8ennake iontatenikonhraksaton, e8ennake entsiontatenikonhraseronni. Kaiatonserake iontatenikonhraksaton, kaiatonserake entsiontatenikonhraseronni. Kaiatonserake kati sase8atatre8at, se8erhek etho ni hori8ison ne Ra8enniio.

Aꞩennita ꞩahi nonꞩa ne teꞩanistenha Onꞩari. To kati ni kennitentase naeseꞩentenre nonꞩa nok tsini ꞩennites aeseꞩaꞩeiennentane, aonsaietsironkꞩase. atsiseꞩatienhase oni, nok akꞩah aeseꞩatonnien ne tsionnhekon. Seꞩennitakꞩni nise, naeseꞩanikonhrahnirate naeseꞩakꞩeni tsina te hotonꞩentsioni netsiseꞩahniha. Akꞩa seꞩenron: Rakeni, onen tsionkꞩanikonhrotonhatie ne ionkiiatahtonton nonkꞩe. Akꞩa kati, RaꞨenniio asakion nonkꞩasenna tsi eniakꞩatatsennaren. Iah nonꞩenton, K.O., te iakotkaronnihon ne RaꞨenniio ronꞩaꞩi tsi iakotatsennare, ok eken eso entsiakotehiaronhase naiontsennonni.

Nok arahonne tohkara niioꞩennake taontaskꞩaꞩennaꞩeron, onen ꞩahi eso kꞩaiatonni; ok ta teseꞩatote; tsiniiot iahtetsionꞩeskꞩani tsi kꞩaiatonnis. RaꞨenniio se rakennhaon iah nonꞩenton tehakennhaon netsiseꞩahniha, ok ti honikonhriakon, ne ok ne roterennaien, rorhare naonseseꞩahahaharane.

Tekꞩanonꞩeratons kati seꞩakꞩekon seꞩatatien okon, aiaꞩens aonseseꞩataꞩeiaten ne skennen, nahaꞩerientiio ne Sonkꞩaꞩenniio tsinaeseꞩaiere seꞩakꞩekon.

Ii ꞩakiaton ne kꞩaien okonha,
Tharonhiakanere,
MARCOUX,
Ptre

Extrait d'une lettre de feu M. MARCOUX, *aux Iroquois du Lac, du Sault et de St. Régis.*

KANESATAKEHRONON, KAHNA8AKEHRONON AK8E8ASNERONON ONI AKOIATONSERA, ETHO KARAK8EN TSINI KA8ENNOTEN.

.....Tsiori8at sekon sesk8a8ennaronk, k8aien okonha:—

Raton ne Ra8enniio oiatonseratokentike: *Tosa othenon niietsiier ne ionke8ennenha8e non8entsiake, tosa ietsiri8ak8ennihek ne khennhas, aseken entekhennhe.* Tsinahe ehnithoieren ne Ra8enniio, ia8eto8anen iakotkahton non8entsiake tsi iahtehono8en.

Nene iakoiatonserisahannhon 8ahonnise ne iakonikonhro8anens nonk8e, nok oni ne karo nonk8ati tiakoiatonnion tsini ia8enserons, ia8eto8anen 8atroris tsini iakotkaronnianion niahtehon8atiiatanoronk8a ne Ra8enniio ron8a8ennenha8e.

Rontonnions ak8ekon: Ne nethoniiakorihoten non8entsiake, iah non8enton taiontk8atako, ok eken ne eniakotensteten; nok oni nensakoterennaienhase ne Ra8enniio ro8ennenha8e, iori8entaon tsi senha ok ensakohre8ate.

Eso iakok8atsehne, iakokatek8e; 8ahontatkonnienste non8entsiake. 8ahon8akenrenseronni ne sakorihonniennis, ohnaken iakotentaon, aseken raonha ethonihon8aierha Iesos, othenon nahon8aiere ne ro8ennenha8e. Ne ki ra8en oiatonseratokentike, Ratik8ekonne saka8enni: *Enietsikenrenseronni*

nonk8e, ii enionkkenrenseronni; enietsiiate8eienton, ii enionk8ate8eienton.

Eso ienakerenionk8e kennakeratsero8anens, kanato8anens oni, teiotenonhianiton iakotsoko8ahne, rohtonton ne Ra8enniio, iah kaneka teskaieronni tsi ienakerenionk8e; ne iakostonton, iahtehon8atinoronk8ak8e ne sakonnhas, ron8atiri8ak8ennihak8e, nok tehon8atinonhianihekihak8e.

Ken se8anakerenion tsionk8ehon8e, ashen nise8anatake, rakennhaon ne Ra8enniio nak8ahrori, naonsese8atatre8ate, naese8atka8e tsini ietsiierha ne ietsirihonniennis; ia8et tese8ari8aicna8akon ise8ehre eniakikenrenseronniheke: etho nense8aierhake tiotkon, ok eken tentise8ententaonhatie, nok ohnaken en8ahton oni nise tsi se8anakerenion, akoren entsiontiatak8eniioste, nok kathonte tiienhenhien ne ietsiienokonha; aseken ok tsiniia8enseron tsinahe, okhe niientsia8enne tsinen8e, iahse tateshoteri8ateniennis ne Ra8enniio, iah oni non8enton tiiahori8aioha tsinenhaiere nasakotokaten nonk8e ne iakotonk8etaksaton non8entsiake. Tikate nenneh tsi ensakohre8ate tsieiatatson neniontonnhokten.

Tak8entenr, k8aien okonha, sekon tohkarat niio8ennake aontakatati. Ne 8ahi oni se8akaronnis, toha ak8ekon, KANOSAON, ne naori8anerahaksera notkonseraksen. Ietsinosas ne kenraken niienhnotens, tese8atatenosas oni nise, ne kaneka ostonha 8ahontsennonni, iekanihare ietsinosas ne ietsirihonnienni. Katke asakori8a8ase ne Ra8enniio nethoniiakorihoten, ia8et i8aks notkon neiatakon? oh se8atatitenr tsionk8eon8e, ne ion8esen aese8at-

sennonni nakoren 8ahontsennonni, naese8erheke, ahakon oni nii ne Ra8enniio nakatsennonni.

Ietsinoronk8ak ietsirihonniennis, aseken Ra8enniio hetsise8a8i. Ken 8aktare, onen katiatisas, tokat iahte kari8es tete8atatkanere, iah kati ii tekatatiton ; ne ok te8akaton8entsioni aese8atk8atako ne tsionk8ehon8e, skennen aese8ennontonnionheke non8entsiake, tsi aese8askennhaseheke ne skennen akenhake tsi se8anakere, nahatsennonni ne Ra8enniio, naese8atsennonni oni nise se8ak8ekon.

KAHNA8AKE, 15 Janvier 1852.

SOSE THARONHIAKANERE,
JOSEPH MARCOUX,
Ptre.